

‘Leren zichtbaar maken bij rekenen’

Naam School:	De Boomgaard
Naam Broker:	Susan Dufrenne
Namen betrokken leerkrachten en/of schoolleider:	Nicole Verdier (directie), Bapke Roodenburg-Slotboom, Jitske Takkebos
Namen betrokken studenten:	n.v.t.
Naam: Onderzoeksbegeleider	Lotte Henrich (Universiteit Utrecht)

Het startpunt

Onze wens is om het kind meer aan het roer te zetten, waardoor het leert om meer verantwoordelijkheid te nemen voor het eigen leerproces en gedrag. We verwachten hiermee dat de betrokkenheid in de klas toeneemt waardoor kinderen nog meer tot leren komen.

Doel van het onderzoek

Het doel van het project is om te onderzoeken hoe onze visie vertaald kan worden naar concreet handelen van de leerkracht wat leidt tot meer betrokkenheid bij het leren. Er is gekozen om dit uit te proberen bij het vak rekenen.

De onderzoeksvraag is als volgt geformuleerd:

In welke mate leidt het leerkrachtgedrag ‘inzichtelijk maken van het leerproces’ bij rekenen tot een hogere mate van betrokkenheid bij leerlingen tussen de 7 en 11 jaar?

De vertaalslag van theorie naar praktijk: rekenlessen op de Boomgaard

Theorie van Hattie (2012) en Clarke (2016) zijn in een begeleidingstool voor leerkrachten gegoten, welke bestaat uit een aangepaste versie van het Activerende Directe Instructiemodel (ADI) en een doelenmuur. Binnen het vernieuwde instructiemodel is er veel aandacht voor het werken met leerdoelen en succescriteria, het versterken van metacognitieve vaardigheden en het geven en ontvangen van feedback. Op de doelenmuur wordt zichtbaar gemaakt aan welk rekendoel er wordt gewerkt en wat de succescriteria zijn.

Methode

De deelnemers aan dit onderzoek waren 186 leerlingen en hun 14 leerkrachten uit groep 5,6 en 7. Alle deelnemende leerlingen vulden op meetmoment 1 de betrokkenheidsvragenlijst in, waarbij zowel gedragsmatige- als emotionele betrokkenheid werd gemeten. Een deel van de leerlingen kreeg daarna een kleine 2 maanden les waarbij de leerkrachten les gaven aan de hand van de begeleidingstool. Het andere deel, de controlegroep, kreeg dat niet. Na de interventieperiode vulden alle deelnemende leerlingen opnieuw de vragenlijst in. Hiernaast werden de ervaringen van de leerkrachten in kaart gebracht door interviews met hen te houden.

Resultaten

- Uit de betrokkenheidsvragenlijsten bleek dat de groep als geheel significant vooruit is gegaan. De verschillen tussen de controle- en de interventiegroep zijn niet significant. Dit kan verklaard worden uit het feit dat ook de leerkrachten in de controlegroep geëxperimenteerd hebben met leerkrachtgedrag dat betrokkenheid vergroot kan hebben.
- Er waren geen belangrijke verschillen tussen de emotionele betrokkenheid van de interventiegroep ten opzichte van de controlegroep. Wel waren er sekseverschillen: jongens scoorden op een aantal vragen over emotionele betrokkenheid significant lager dan meisjes, maar bij meetmoment 2 vielen deze verschillen weg.
- De leerkrachten uit de interventiegroep ervoeren dat verschillende fasen van de begeleidingstool leidde tot meer inzicht in het rekenproces en een hogere betrokkenheid.

Discussie

Dit onderzoek is een goede eerste stap in de richting van hoe onze visie vertaald kan worden naar concreet handelen. Hoewel uit de leerlingvragenlijsten geen duidelijke toename in betrokkenheid werd gemeten, zagen leerkrachten wel degelijk een grote meerwaarde in het werken

volgens de begeleidingstool. Een goede vervolgstap op dit onderzoek is dat de opgedane kennis wordt gedeeld met het team van de Boomgaard. Hierdoor kan iedereen het gaan uitproberen, ervaringen met elkaar delen en werken we zo toe naar een doorgaande lijn binnen de school. Zo blijven we als school actief bezig met het leren zichtbaar maken zodat leerlingen op den duur meer verantwoordelijkheid nemen voor het eigen leerproces en gedrag.